

JÖVEDELMEZŐ TEHENÉSZETI TELEPEK

10 MUTATÓ EGY TEJELŐ GAZDASÁG PÉNZÜGYI MENEDZSMENTJÉHEZ:
AVAGY TEJELŐ TEHENÉSZETI TELEPEK HATÉKONY, JÖVEDELMEZŐ
ÜZLETEKKÉ ALAKÍTÁSA I.

**10 Essential Metrics for Farm
Financial Management:
Turning Cattle Farms into Efficient,
Profitable Businesses – Írta: Ana Sofia
Santos Head of Research and Innovation at
Feedinov CoLAB ([ruminants.ceva.pro/
farm-financial-management](http://ruminants.ceva.pro/farm-financial-management))**

Fordította: Dr. Monostori Attila
Állattenyésztési Teljesítményvizsgáló Kft.

A csökkenő tejár, az aszálykár, a tömegtakarmár-nyok bizonytalan megléte mind-mind komoly megpróbáltatások elé helyezi a hazai tejágazatot. Következő cikkünkben megpróbálunk egy vezérfontalat adni a költségek optimalizálásához. A modern állattenyésztés már nem csupán az állatok és a napi rutinok irányításáról szól, hanem egyidejűleg a biológiai, pénzügyi és működési rendszerek kezeléséről is van szó. Sok gazdaság magas műszaki teljesítménnyel működik, mégis anyagilag küzd, gyakran azért, mert a kulcsfontosságú gazdasági jelek láthatatlanok maradnak vagy nem megfelelően értelmeződnek.

A mai legversenyképesebb gazdaságok nem feltétlenül azok, amelyek a legalacsonyabb költséggel működnek, hanem azok, amelyek felismerik, hol csökkenthetik láthatatlanul a nem hatékony területek a nyereségességet. A rejtett veszteségek gyakran a nem optimális egészségügyi állapotból, a reprodukciós hatékonyság hiányából, a késleltetett döntéshozatalból, az alulhasznosított eszközökből vagy a gyenge adatintegrációból származnak a gazdaság egészében.

Ez a cikk 10 alapvető pénzügyi mutatót mutat be a gazdaságok számára, amelyek segítik a gazdákat abban, hogy az operatív irányításról a stratégiai üzleti menedzsmentre térjenek át. A napi feladatokon túl, ezen mutatók integrálása a gazdaság költségvetési folyamatába lehetővé teszi a gyakorlati megközelítést, amely valódi gazdasági körülményekre épül. A cél nem csupán a költségek mérésére irányul, hanem az elveszett értéklehetőségek azonosítására, amelyek a műszaki teljesítményt mérhető gazdasági haszonná alakítják.

1. Egyenleg egységre vetítve

Gyakran a gazdák a teljes bevételre és a teljes költségekre koncentrálnak. Az egyenleg azonban a fő termelési tevékenységek jövedelmezőségét különíti el, azáltal, hogy a közvetlen értékesítési költségeket (pl. takarmány, a termeléshez közvetlenül kapcsolódó állatorvosi inputok, az ezekhez kapcsolódó közvetlen munkaerő...) levonja a bevételből.

Gyakorlati alkalmazás: Számítsuk ki ezt a különböző termelési szakaszokra (pl. borjútól elválasztásig,

befejezésig), ne csak az egész üzemre. Ez a mutató egyértelműen megmutatja, hogy az üzem mely szegmensei a valódi hajtóerői a gazdaság nyereségességének, mielőtt az általános költségeket figyelembe vennénk. Egy adott területen alacsony bruttó árrés azonnali vizsgálatot jelez a takarmány-hatékonyság, a tenyésztési teljesítmény, a piaci időzítés vagy más tényezők tekintetében.

Bruttó árrés tehénre vetítve = Bevétel tehénre vetítve – Közvetlen költségek tehénre vetítve

2. Az előállítási költség (COP–Cost of Production) állatonként/egységenként

Bár hasonló a bruttó fedezethez, a COP részletesebb képet nyújt. Az előállítási költség az egy egységnyi termék (pl. egy borjú vagy egy kg tej) előállításának valós költségét mutatja. A gazdaság komplexitását egyszerű mérőszámmá alakítja, beleértve az etetést, állatorvosi ellátást, tenyésztési költségeket és közvetlen munkaerőt, stb. Ha a COP megközelíti a piaci árat, a profit eltűnik, még akkor is, ha a termelés technikailag sikeresnek tűnik.

A magas COP gyakran összefügg a következőkkel:

- gyenge takarmányhasznosítás,
- hosszabb befejezési időszakok,
- reprodukciós hatékonyság hiánya,
- megelőzhető betegségek költségei.

Gyakorlati alkalmazás: A gazdaság COP-jának az iparági átlagokkal vagy a saját gazdaság történelmi adataival való összehasonlítása felbecsülhetetlen értékű. Ha a gazdaság COP-ja folyamatosan meghaladja a piaci árakat, veszteségesen működik. A magas COP okainak megértése kulcsfontosságú. Túl magas a takarmányköltség? Alacsony a takarmányhasznosítási arány? Magas a halálozási arány? Ezeknek a tényezőknek az azonosítása célzott beavatkozásokat tesz lehetővé.

COP (kg-ként tejre) = Összes termelési költség / Összes előállított tej kilogramm

COP (állatonként) = Összes termelési költség / Előállított állatok száma

3. Készletforgási sebesség

Ez a mutató azt méri, hogy a gazdaság mennyire hatékonyan alakítja át készletét (állatok, takarmány stb.) eladásokká. A magasabb forgási sebesség általában jobb hatékonyságot jelez, és kevesebb tőke van lekötve lassan mozgó eszközökben. A lassú forgás leköti a tőkét, és megnöveli a takarmány- és karbantartási költségeket.

Gyakorlati alkalmazás: Kövesse nyomon, hányszor kerül értékesítésre és pótlásra az átlagos készlet egy adott időszak alatt. A lassú forgás azt jelentheti, hogy a gazdaság túl sokáig tartja az állatokat, túl sok takarmánykészlettel rendelkezik, ami romlik, vagy az értékesítési stratégia nincs összhangban a piaci kereslettel.

Készletforgás = Egy adott időszakban eladott állatok száma / Az állományban lévő átlagos állatok száma

4. Eszközarányos megtérülés (ROA-Return on Assets)

Ez egy fontos mutató arra, hogy a gazdaság mennyire hatékonyan használja eszközeit (föld, épületek, berendezések, állatállomány) a profit előállítására. A számítás úgy történik, hogy a nettó nyereséget elosztjuk a teljes eszközállománnyal.

Gyakorlati alkalmazás: Az alacsony ROA arra utal, hogy az eszközöket nem használják ki teljes potenciáljukban. Ennek oka lehet alulhasznosított földterület, nem hatékony berendezések vagy

olyan állatállomány, amely nem maximalizálja a tőkebefektetés hozamát. Ez kérdéseket vet fel az eszközallokációval és a befektetési döntésekkel kapcsolatban. Vajon az eszközök olyan keményen dolgoznak-e a farm számára, amennyire csak lehetne?

$$\text{ROA (\%)} = \text{Nettó nyereség} / \text{Teljes eszközállomány} \times 100$$

5. Működési költség arány

Ez az arány az összes működési költséget hasonlítja össze az összes bevétellel. Segít felmérni, hogy a bevétel mekkora része kerül felhasználásra a gazdaság napi működésének költségeire. A működési költségek gyakran fokozatosan és észrevétlenül növekednek...

Gyakorlati alkalmazás: Bár gyakran figyelmen kívül hagyják, a folyamatosan magas működési költségarány csökkentheti a jövedelmezőséget. Vizsgálja meg az olyan összetevőket, mint az energiaköltségek, javítás, karbantartás és

adminisztratív költségek. Vannak lehetőségek nagyobb mennyiségben történő beszerzésre, megelőző karbantartásra a költséges meghibásodások csökkentése érdekében, vagy az adminisztratív feladatok egyszerűsítésére. Inkább előrelátóan tervezzen, mint utólag oldjon meg problémákat.

$$\text{Működési költség arány (\%)} = \text{Működési költségek} / \text{Összes bevétel} \times 100$$

6. Nullszaldós pont elemzés

A nullszaldós elemzés a mezőgazdasági pénzügyi menedzsment egyik alapköve, amely meghatározza azt a termelési szintet, amely szükséges minden költség fedezéséhez. Ez nem csupán a költségek ismeretét jelenti, hanem annak megértését is, hogy mekkora értékesítési mennyiségre (állatok száma vagy termék mennyisége) van szükség a költségek fedezéséhez.

Gyakorlati alkalmazás: Számítsa ki az egész gazdaságra, valamint az egyes termelési egységekre/

területekre vonatkozó nullszaldós pontot. Ez a szám kritikus a reális értékesítési célok meghatározásához és a piaci áringadozások pénzügyi következményeinek megértéséhez. Segít a döntések meghozatalában a bővítésről, a betelepítési rátákról, valamint arról, mikor érdemes eladni. Határozza meg a minimum termelési célokat, és értékelje a bővítési lehetőségeket a beruházás előtt.

$$\text{Nullszaldós pont} = \text{Fix költségek} / (\text{Egységár} - \text{Egységenkénti változó költség})$$

